

Dosarul nr. 2ra-89/23
2-22038583-01-2ra-19012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – A. Ciubotaru
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău

ÎNCHEIERE

15 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Alexei Dimitrov împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Alexei Dimitrov, s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a casat în parte hotărârea din 18 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și în partea casată s-a emis o nouă hotărâre,

constată:

La 21 martie 2022 Dimitrov Alexei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că la data de 05 mai 2020 R-2 al IP Botanica cu nr. 8162 a înregistrat plângerea privind defăimării onoarei și demnității, promovării îndemnului la ură și violență fizică în privința lui Alexei Dimitrov, formulat de mai multe persoane necunoscute într-o postare pe un grup public numeros din rețeaua de socializare „Facebook”.

La data de 13 mai 2020, agentul constatator al IP Botanica a emis o încheiere, prin care a încetat examinarea cazului și materialul depus în arhivă, pe motiv că nu a fost posibil stabilirea faptuitorilor, iar la depistarea acestora se vor întreprinde măsuri.

În dezacord cu decizia agentului constator, la data de 19 mai 2020, Alexei Dimitrov a depus contestație în ordinea prevăzută la art. 448 alin. (1) din Codul contravențional, iar prin hotărârea din 20 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana s-a admis contestația, s-a casat încheierea agentului constator cu remiterea materialului în adresa IP Botanica pentru examinare în continuare a plângerii. A relatat că în textul hotărârii instanța de judecată a menționat că agentul constator n-a întreprins măsuri în vederea identificării și audierii persoanelor indicate în sesizare, cazul fiind examinat contrar prevederilor art. 440 Codul contravențional, fiind violate dispozițiile art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

La data de 25 martie 2021, agentul constator IP Botanica a emis încheierea privind reexaminarea materialului R-2 nr. 8162 din 05 mai 2020 reînregistrat sub nr. 2701 din 01 martie 2021, prin care a propus încetarea examinării materialului și reemiterea acestuia în arhivă.

Prin răspunsul nr. 34/20/4-6256 din 31 martie 2021 s-a menționat că decizia agentului constator este legală, învinuirea adusă făptuitorilor n-a putut fi probată cu dovezi admisibile și pertinente în confirmarea faptelor incriminate. N-au fost clare urmare căror circumstanțe și acțiuni întreprinse agentul constator a ajuns la această constatare/apreciere.

Astfel, în dezacord cu decizia agentului constator a depus contestație, iar prin hotărârea din 13 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana contestația a fost respinsă. Ulterior, prin decizia din 20 decembrie 2021 Curții de Apel Chișinău s-a respins recursul, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Reclamantul consideră că dreptul la executarea actelor judecătorești în termen rezonabil reprezintă un drept de o importanță majoră, care se regăsește atât în cadrul legal intern, cât și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Acest drept reprezintă o garanție pentru justițiabili care au obținut anumite beneficii printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, în așa mod încât procedurile judiciare să aibă o anumită finalitate și să nu rămână fără efecte, ceea ce ar duce la scăderea eficienței actului de îndeplinire a justiției.

Respectiv, în calitate de petiționar, a efectuat prompt și în termeni restrânși toate actele de procedură, a manifestat sistematic eforturi și interes viu pentru soarta cauzei, a înaintat, cereri, demersuri, astfel că nu i se pot imputa acțiuni ce ar împiedica executarea în termenul rezonabil a actului judecătorec inițial emis. Dimpotrivă, autoritatea publică investită cu executarea hotărârii judecătorești, la caz IP Botanica, a manifestat un pasivism total și în pofida obligației impuse n-a întreprins măsuri reale și concrete în vederea conformării actului judecătorec lăsând fără soluționare problema expusă în plângerea din 05 mai 2020, ulterior parvenind imposibilitatea continuării investigațiilor din cauza atingerii termenului de prescripție.

Reclamantul a menționat că n-a beneficiat de efectele admiterii contestației promovate, chestiune ce demonstrează că, în mod evident au fost aruncate în derizoriu dreptul de acces liber la justiție prevăzut în art. 20 din Constituție Republicii Moldova, art. 10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 14 pct. 1 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, art. 6 pct. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Reclamantul Alexei Dimitrov a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 20 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana și încasarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei cauzat prin încălcarea enunțată.

Prin hotărârea din 18 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Alexei Dimitrov.

S-a constatat încălcat dreptul lui Alexei Dimitrov la executarea în termen rezonabil a hotărârii nr. 5r-1769/20 din 20 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

În rest, pretenția cu privire la încasarea prejudiciului moral s-a respins ca fiind neîntemeiată. (f.d. 40, 46-53)

Alexei Dimitrov și Ministerul Justiției al Republicii Moldova au depus cereri de apel împotriva hotărârii din 18 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

S-a admis apelul declarat de către Alexei Dimitrov.

S-a casat hotărârea din 18 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii acțiunii privind repararea prejudiciului moral și în această parte s-a emis o nouă hotărâre.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Alexei Dimitrov suma de 2000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat în legătură cu constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. (f.d. 97, 98-109)

În susținerea concluziei sale instanța de apel a reținut că la data de 05 mai 2020 în R-2 al IP Botanica cu nr. 8162 a fost înregistrată plângerea lui Alexei Dimitrov privind faptul defăimării onoarei și demnității, promovării îndemnului la ură și violență fizică în privința sa, formulată de mai multe persoane necunoscute într-o postare pe un grup public numeros din rețeaua de socializare „Facebook”. Agentul constator al IP Botanica la 13 mai 2020 a emis o încheiere, prin care a încetat cazul și materialul depus în arhivă. În dezacord cu decizia agentului constator, la 19 mai 2020, Alexei Dimitrov a depus contestație în ordinea prevăzută la art. 448 alin. (1) din Codul contravențional. Astfel, prin hotărârea din 20 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana s-a admis contestația, s-a casat încheierea agentului constator cu remiterea materialului în adresa IP Botanica pentru examinare în continuare a plângerii, ulterior, 05 noiembrie 2020, devenind definitivă și irevocabilă.

Din circumstanțele de fapt ale cauzei, s-a dedus cert că, termenul legal stabilit în Codul contravențional, în care agentul constator urma să emită o decizie la caz, urmare hotărârii judecătorești irevocabile a fost omis, or, hotărârea din 20 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, a fost remisă spre executare/verificare suplimentară IP Botanica la 01 martie 2021, decizia fiind emisă la data de 25 martie 2021.

În opinia instanței de apel Ministerul Justiției nu a probat că organul de poliție a întreprins măsuri de executare a hotărârilor judecătorești sau că au fost executate de poliție, deși potrivit art. 4 alin.(1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, sarcina

probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral revine pârâtului în persoana Ministerului Justiției, la care trebuie să contribuie în speță și organul de poliție prin prezentarea Raportului motivat, conform art. 4 alin. (2) din Lege, însă nu l-a prezentat.

Referitor la durata neexecutării hotărârii judecătorești, reieșind din data la care au fost emise, instanța de apel a reținut că este suficient de mare ca să provoace suferințe morale lui Alexei Dimitrov în calitate de petiționar care s-a adresat la poliție cu plângere. În aceste circumstanțe, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, care este statul Republica Moldova, nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile, în consecință Alexei Dimitrov nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, fapt ce incontestabil denotă că hotărârea adoptată în favoarea ultimului a fost executată cu încălcarea termenului prevăzut de lege.

Prin faptul neexecutării hotărârii nr. 5r-1769/2020 din 20 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, instanța de apel a conchis că, constituie temei de a pretinde la repararea prejudiciului cauzat lui Alexei Dimitrov, prin încălcarea termenului de executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, fără rezerve, au incidență prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Respectiv, reieșind din criteriile prevăzute de lege pentru determinarea unei reparații echitabile a prejudiciului invocat, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a survenit neexecutarea, precum și de pretențiile invocate, de complexitatea cauzei, de comportamentul părților, de conduita autorităților publice, de durata încălcării și de importanța procesului pentru Alexei Dimitrov, suma cu titlu de prejudiciu moral în cuantum de 2000 lei este suficientă pentru acoperirea prejudiciului cauzat prin neexecutarea hotărârii este una proporțională cu sumele acordate de instanțele naționale, cât și de Curtea Europeană pe cazuri similare.

La data de 06 ianuarie 2023 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 18 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată. (f.d. 114-117)

În motivarea recursului recurentul a invocat că instanța de apel a încălcat normele de drept material și procedural. Aprecierea probelor a fost arbitrară.

Recurentul consideră că instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, eronat a interpretat dreptul material prevăzut de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Totodată, a invocat că nu a fost atras în proces agentul constatator în calitate de intervenient accesoriu pentru a se expune pe marginea pretențiilor .

În conformitate cu articolul 433 lit. a), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Completul constată că, în speță, cererea de recurs este îndreptată împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. De asemenea, aceasta este depusa de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, care are calitatea procesuală de pârât și este îndreptățit să o conteste, nefiind depusă repetat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 01 decembrie 2022.

Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs la 06 ianuarie 2023, în termen.

La data de 19 ianuarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a notificat intimatului copia recursului motivat, explicându-i dreptul de a depune referință asupra criticilor formulate în recurs.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul de admisibilitate reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Ministerul Justiției al Republicii Moldova și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari